

Samenvatting brochure Creativiteit in het onderwijs

In de multimediale brochures van het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid belichten we telkens een ander thema. Dit keer: creativiteit in het onderwijs.

Creativiteit is essentieel in het onderwijs en vormt de basis voor innovatie en probleemoplossing. Toch krijgt creatief denken weinig aandacht binnen het curriculum.

Divergent en convergent denken

Creativiteit omvat het vermogen om originele ideeën te bedenken en problemen op diverse manieren op te lossen. Het proces bestaat uit *divergent denken* (veel ideeën genereren) en *convergent denken* (de beste oplossing kiezen).

Design Thinking en Creative Problem solving

Modellen zoals *Design Thinking* en *Creative Problem Solving* (CPS) bieden gestructureerde methoden om creatief denken te stimuleren. Design Thinking bestaat uit de stappen empathie creëren, het probleem definiëren, ideeën genereren, prototyping en testen, terwijl CPS leerlingen helpt complexe problemen systematisch te analyseren en op te lossen.

Cruciale creatieve vaardigheden

Paul Torrance beschreef vier cruciale creatieve vaardigheden:

1. Vloeiendheid
2. Flexibiliteit
3. Originaliteit
4. Uitwerking

Daarnaast introduceerde Edward de Bono *lateraal* denken, wat problemen benadert vanuit ongewone invalshoeken.

Routeplanner Creativiteit

De *Creativity Roadmap* van Patti Drapeau biedt leerkrachten een houvast om creatief denken in de klas te stimuleren. Dit model bestaat uit vier paden:

1. Creatieve taal
2. Creatieve strategieën
3. Creatieve producten
4. Creatief problemen oplossen

Creatieve taal moedigt leerlingen aan om verder te denken door prikkelende opdrachten en vragen. *Creatieve strategieën* ondersteunen leerlingen bij het bedenken van originele ideeën. Technieken zoals brainstormen, mindmappen en denksleutels helpen hen verder te denken dan standaardoplossingen. *Creatieve producten* stimuleren het maakproces. Leerlingen ontwerpen bijvoorbeeld een 'droomschool' of een duurzame waterfles, waarbij ze zowel hun verbeelding als hun probleemoplossend vermogen inzetten. *Creatief problemen oplossen* leert leerlingen vraagstukken gestructureerd aanpakken, oplossingen testen en aanpassen. Dit proces bevordert veerkracht en innovatie. Door deze vier paden bewust te integreren in het onderwijs, ontwikkelen leerlingen hun creatief denkvermogen en leren ze dat creativiteit een vaardigheid is die getraind kan worden.

Hoogbegaafdheid en creativiteit

Kinderen met kenmerken van begaafdheid beschikken vaak over een sterk creatief denkvermogen en ervaren de wereld intens. Hun hersenen leggen diepere verbanden en ze streven naar 'flow', waarbij ze volledig opgaan in uitdagende taken. Creativiteit biedt hun een manier om complexe ideeën te verwerken en hun nieuwsgierigheid te uiten. Ze hebben echter vaak extra uitdaging en flexibiliteit nodig om hun potentieel te benutten.

De rol van de leraar

Leraren spelen een cruciale rol in het stimuleren van creativiteit door open opdrachten te geven, speelsheid te bevorderen en fouten als leermomenten te beschouwen. Een flexibel curriculum met ruimte voor vakoverstijgend werken en open opdrachten helpt creativiteit te integreren in het onderwijs. Een stimulerende leeromgeving met uitdagende materialen en samenwerkingsmogelijkheden bevordert verder het creatieve proces.

Conclusie

Creatief denken is niet alleen belangrijk voor persoonlijke ontwikkeling, maar ook om leerlingen voor te bereiden op een snel veranderende wereld waarin innovatie en probleemoplossend vermogen essentieel zijn. Vooral voor begaafde leerlingen biedt creativiteit de mogelijkheid om hun unieke denkwijze te verkennen en optimaal te ontwikkelen.